

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙ Ο ΛΑΟΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΡΤΗ

Η πρώτη του Μάρτη έθεωρείτο άλλοτε από το λαό μας ως ένα είδος άνεπισημο Πρωτοχρονιάς. Η νοικοκυρά του παλιού καινού, μόλις ξημέρωνε τη πρώτη του Μάρτη, σπρωνόταν πριν απ' όλους τους άλλους, πήγαινε στη βουήνη ή στο λιγιάδι, έβλεπε το πρόσωπό της και τα χέρια της, βοτούσε μέσα στο νερό μιά χροιά χλόης που είχε μαζέψει από νοείς στο γρασιδί, και γυρούσε στον σπάτι της με τη στήνα γεμάτη. Πρώτα πήγαινε στάν άντρα της, τον χτυπούσε με το γρασιδί στο πρόσωπο και τοίλεγε :

— Νάσαι δροσερός δλο το χρόνο !
— Έλεϊτα, με τον ίδιο τρόπο, ξυτινούσε και τα παιδιά της.
— Αν όμως το σπάτι δεν είχε μητέρα, την αντικαθιστούσε στα χροή ή μεγαλειότερη κόρη της οικογενείας. Έλεϊτα απ' αυτό — ή μητέρα ή η κόρη — έπαιρνε το κανάτι με το νερό, ράντιζε το σπάτι κι έλεγε :
'Ηρθες Μάρτη, ηθθ' ή γεία σου, ηθθ' ή πληθομαρονιά σου.
'Οξω ψύλλοι και μαρά, μέσα Μάρτη και χαρά !

— Ύστερα έπαιρνε ένα βαθυλό πάτο, ξοριζνε μπόλολο λάδι και κντάζε να ιδή το πρόσωπό της. Τόδινε κατόπιν στά παιδιά να ιδούν κι αυτά το δικό τους και τούς έλεγε :

— Και του χρόνου νάμαστε δλοι καλά !...
Την ίδια μέρα έφτιαναν χυλό και τον έτρωγαν πριν πιούν τον καφέ, λέγοντας στα παιδιά :

— Φάτε, παιδιά, για να μη σάς δαγκάνουν οι ψύλλοι !

— Ύστερα έβγαίναν δλοι μαζί στην έξοχη και, αγιά το καλό, κυλιόνταν απάνο στα γρασιδιά, όπως γίνεται σήμερα την Πρωτομαγιά.

Επίσης, την παραμονή της πρώτης του Μάρτη, μάζιαν τα σπασμένα κανάτια, τους παλιοντεξερδες κι άλλα άχρηστα άγγεια και τα πετούσαν απ' το παράθυρο στο δρόμο όταν νύχτωνε, λέγοντας :

— Αντά παλιά κι άλλα κανονόγια !
Επίσης την ίδια μέρα έβάζαν δλες τους στο χροή κιάρτη για να μην τις μαυρίση ο ήλιος, ή, καθώς έβλεγαν τότε, αγιά να μιν τις φομπήση ο Μάρτης.

Τα παιδιά του κιάρτη τον περνούσαν γύρω απ' το λαμό τους, ή δέ γρηές, έπειδή ντρέπονταν να τον φορέσουν στο χροή τους, τον έδεναν στο πρώτο δάξυλο του ποδιού.

Το κιάρτη τον έφτιαγαν συνήθως ή νιόνιφες και τον έστελναν στις ανύπαντρες με την ενήχι και το χροήνο να τις ιδούν νοικοκυροδεξ. Μεταχειρόζονταν κόκκινο μετάξι, για να γίνονε εφρωπτες και ροδόκκιανες, κάποτε δέ ανακατέιαν και χροές κλωστές, για να «πλο υ τ έφρωυν».

Στά έβγα του Μάρτη ή γυναικες πήγαιναν στο λιγιάδι, κντάζιαν μέσα το πρόσωπό τους, έκοβαν το κιάρτη μ' ένα ψαλλίδι και τον έφοριγαν μέσα στο νερό λέγοντας :

Πηγιάδι πάρ' το μάρτη μου και δός μου τή θοαριά σου.
Ρόδο, πάρε το μάρτη μου και δός μου τή θοαριά σου.

Σχετικά με το Μάρτη, ύπαρχι στο λαό μας και ή έξής ώρωατόπη παρόδοσις :

«Ο Μάρτης έχει δυό γυναικες, τη μιά πολύ ώμορφη και φτωχή, την άλλη πολύ άσχημη και πλούσια. Όταν ο Μάρτης πέφτη να κοιμηθί, βάνει τη μιά γυναίκα του απ' το δεξί πλευρό και την άλλη από το ξεοδί. Μόλις γυριέει προς το μέρος της άσχημης, άμέσως κατουριάζει και μαυριάζει, κι' όλος ο κόσμος σκοτεινιάζει. Όταν όμως γυριέει από το άλλο πλευρό, γελάει και χαίρεται, κι' όλος ο κόσμος λάμπει. Τις περισσότερες όμως φορές κοιμάται με την άσχημη, γιατί αυτή είναι πλούσια και τρέφει και την άλλη, τη φτωχή. Γι' αυτό κι' ή περισσότερες μερες του Μαρτιού εινε συννεφιασμένες και βροχερές».

έξακολούθησε ν' άνοιγει ένα-ένα και τα δέκα μονοκάμια και στο τέλος πήγε και ξανάστεισε έ-ξεντλημένους, παρολιμένους στο κρεβάτι του...

— Έτσι τον βρήκαν την άλλη μέρα, το πρωί, μέσα στην άποικινιτική μυρωδιά, με τρομερό πυρετό. Η μητέρα του τον περιποιήθηκε στοργικά. Μά δλα πήγαν χαμένα. Ο Μαριάνο πέθανε ύστερο' από λίγον καιρό. Πέθανε ψυθιρόζοντας το όνομα της Λουκρετίας, του άγγέλου αυτού που ήταν βουτηγμένος στον βόρικο της άτιμίας !...

ΡΙΧΑΡΔ ΓΚΕΡΛΑΧ

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ο ΛΑΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΦΕΙΔΙΑ

Πώς εθανάτωναν τους μητροκτόνους στην αρχαία Ρώμη. Ο σάκιος με τις όχιές. Το κρέας της όχιάς. Τι έπίστευαν κατά τον μεσαιώνα. Φειδία... φητά ! Το ζουμί της όχιάς. Τα φειδία με τις αϊχμηρές κύρες. Η τρομερή μονομερίδα. Τι πιστεύουν οι Σέρβοι, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Οι αρχαίοι Ρωμαίοι θανάτωναν τους μητροκτόνους κλεινόντάς τους μέσα σ' έναν σάκκο γεμάτον όχιές !...

Τό άλλοκοτο αυτό είδος της θανάτωσης όφείλεται σε μιά παλιή παράδοσι που έπικρατούσε τότε στους Έλληνες και τους Ρωμαίους. Τη δοξασία αυτή την αναφέρουν ο Αλλιανός, ο Ηρόδοτος και ο Πλουταρχος.

Έπίστευαν δηλαδή οι αρχαίοι ότι ή όχιές έκοβαν με τά δόντια τους το κεφάλι του μητροκτόνου.

— Αν όμως έξετάση κανείς το στόμα της όχιάς, θά δή ότι εινε άδύνατον να κόψη με αυτό όχι μόνον κεφάλι ανθρώπου, αλλά ούτε ένα βλασταράκι.

Επίσης πίστευαν στην αρχαία εποχή, ότι το σόμα της όχιάς έχει θεραπευτικές ιδιότητες, όπως πιστεύουν σήμερα για το εκποικίσιμο του φειδιού οι χωρικοί μας.

Εννοείται όμως ότι κι' αυτό δεν εινε άληθινό, γιατί το σόμα των φειδιών κάθε άλλο παρά θεραπευτικές ιδιότητες έχει.

Τόν μεσαιώνα πίστευαν επίσης ότι το κρέας της όχιάς εινε ένα από τά χειρότερα δηλητήρια. Και γιαυτό τό έκοβαν σε μικρά κομματάκια και τό έδιναν σε όσους ήθελαν να δηλητηράσουν.

Επειδή όμως δεν έδωλταν κανένα άποτέλεσμα, άρχισαν κατόπιν να... το τρώνε !

Σήμερα στην Ιταλία τρώνε φειδία ψημένα στη φωτιά, όπως έμεις τά γέλια, και γλύφουν και τά δάξυτά τους !...

— Αλλά, εκτός των Ιταλών και πολλοί άγριοι της Αφρικής τρώνε ψητά τά φειδία.

Σε μερικά μέρη της Γαλλίας, έξ' άλλου, βράζουν τις όχιές και πίνουν το ζουμί τους, αφού τους ζώνουν έννοείται τα κεφάλια, γιατί πιστεύουν ότι το σόμα τους, εκτός της θεραπευτικής ιδιότητος, έχει και θεραπευτικήν τοιαύτην.

Τό ζουμί της όχιάς, το «Μπουγιόν ντε σορπιά», όπως τό λένε οι Γάλλοι, το πίνουν μόνον οι χωρικοί μερικόν όρεινών περιφερειών της Γαλλίας.

Μερικοί λαοί πάλιν πιστεύουν ότι ύπαρχουν φειδία, τα οποία κντούνε με την ούρά τους, όπως οι σαρκίποι. Λένε μάλιστα ότι το κέντρισμα αυτό εινε πιο θανατηφόρο απ' όλο το φορμακρο δάγκωμα.

Τό ίδιο πιστεύαν και οι αρχαίοι Έλληνες και οι Ρωμαίοι. Οι Ρωμαίοι μάλιστα είχαν και μιά παροιμία :

— In cauda venenum (στην ούρά εινε το φορμάκι).

Σε παλιές μεσαιωνικές χαλκογραφίες βλέπει κανείς εικόνες φειδιών με την ούρά άπλωμένη μ' ένα είδος αϊχμητής βέλους.

Τό βέλος αυτό τό ζωγράφιαν και οι Βυζαντινοί, οι πρόγονοί μας, στον μεγάλο δάξοντα που σκοπώνει ο Άγιος Γεώργιος, καθώς και στις ούρες των δαιμόνων στις εικόνες του Μεγάλου Κυριθίου του Θεού που έστόλιζαν τους νάρθηκας των εκκλησιών.

— Απεριόριφτες εινε ή δοξασίες περί φειδιών που έχουν δυό κεφάλια. Εινε επίσης γνωστή ή δεισιδαιμονία των κατοίκων της Στερεάς Έλλάδος, περί του άνυπόκοτου φειδιού, το όποιο ο λαός άποκαλεί εμονομερίδα και του όποιο και ή θεία άκμήρη έπιφέρει τόν θάνατο !

Τόσο μάλιστα κακό θεωρείται αυτό τό φειδί, ώστε λένε ότι εκίνους που θά τό δή πρέπει να πιά και να σπάση φουρνο τον τόν τάφο του, για να μην τον πονούν τά κόκκαλά του και μετά... θάνανον.

Φαινεται δε ότι ή πρόβλημα αυτή δεν εινε Έλληνική μοναγιά, αλλά την έχουνε και άλλοι λαοί.

Στη Σερβία π. χ. πιστεύουν πως, όπως ιδή φειδί με δυό κεφάλια, πρέπει άμέσως να τρέξη να βρή και να ποίση απάνο... Ενα νυφικό άπόροστο ποικάμισο για να μην πάθη κακό.

Επίσης στην Ελλάδα λένε ότι ή εμονομερίδα δεν προχωρεί παρά μόνον μιάς σπαθικής δρόμο την ήμερα.

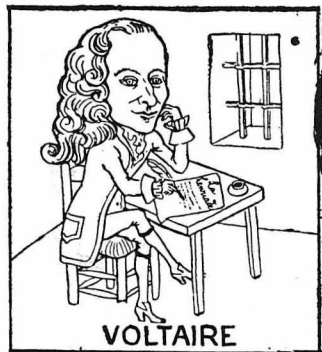
ΤΟ ΠΕΙΣΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΤΗ

Πρό τινον ήμερών άπέθανε κάποιος έκκεντριός Έγγλέζος, του όποιο ή διαθήκη, μεταξ' των άλλων, έγραφε και τά έξής άίμμητα :

— Έντέλλομαι στους κληρονόμους μου, μετά τό θάνατό μου, να ριζούν το πτώμα μου μέσα στο πλησιέστερο ποτάμι, εις πέισμα της συζύγου μου που με φοβέριζε λέγοντας ότι θαρρατεί να χορεύη απάνο στον τάφο μου !».

'Ο ποιητής Λαμαρτίνος ως 'Απόλλων!

'Ο Βολταίρος στο γραφείο του